

Az állam ünnepén, Ópusztaszeren

Ópusztaszeren az ünnepi szónoklat előtt *Lehmann István*, a megyei közgyűlés elnöke köszöntötte a megjelenteket: *dr. Szűcs Mátyást*, az Országgyűlés alelnökét, *dr. Farkas László* címzetes államtitkárt, köztársasági megbízottat, *Baráth Etelét*, a világhiállítás kormánybiztosát, *dr. Kocsis Elemér* református püspököt, az ópusztaszeri Országos Emlékbizottság tagjait, s az itt lévő országgyűlési képviselőket. Megígérte, hogy 1996-ra, a honfoglalás 1100. évfordulójára, emelve egyúttal a világhiállítás egyik decentrumának fényét is, helyreállítják a Feszty-körképet.

Pozsgay Imre beszédében kitért a Szovjetunióbeli eseményekre: ezek jelzik, a kelet-európai átalakulás még nem fejeződött be, sőt, bizonyos értelemben csak most veszi kezdetét. Nagyra értékelte Mihail Gorbacsov szerepét, aki nélkül, mint mondotta, a régióban nem indulhattak volna el az elmúlt évtized végének

sorsfordító folyamatai. Ez a sors közös, hangsúlyozta, nemcsak a szűkebb térség népeivel, de a birodalom összes lakójával. A magyarságban megvan az erő és a képesség, hogy amit tegnap megnyert, azt se ma, se holnap el ne veszítse. A szerzésnél előbbre való a munkálkodás, az okos, jól bodoguló népek példája ezt bizonyítja. Nemzeti vagyonunk hatalmas érték: milliók kötődnek hozzá ma is, e szálakat elvágni csak nagyon óvatosan lehet. *Okunk van az örömré, emlékeztetett, hiszen jó a termés, de a kemény munka értelme sajnós, piacát veszítette.* Ám van, amit soha nem szabad átadni semmilyen piacnak: a lelket, a kultúrát, az iskolát. Megőrzött önazonosságunk nélkül szegényebb lenne a világ – új államiságunk megteremtésével pedig bizonyosan gazdagabb: lesz még magyar felemelkedés, jelentette ki Pozsgay Imre.

A délelőtti ökumenikus istentisztelet prédikációinak középpontjában a Szent István-i életmű méltatása és a mindennapi kenyérről szóló evangélium állott. Az ünnepi mise után az emlékpark kicsiny tava és a skanzen közötti út mentén dr. Kocsis Elemér, a tiszántúli református egyházmege püspöke a pápa által megáldott alapkövet helyezte el a földben: két éven belül ökumenikus kápolna épül ezen a helyen

Együtt az örömben

Az idén talán tágasabb volt a tér; a megszokottnál és a vártnál kevesebben jöttek el Ópusztaszerre – de természetesebb volt az öröm. Úgy tűnik, ünnepeinkből a protokolláris tényérverés teljesen kiszorult: annál többször csatlant fel viszont spontán taps, rövid és tiszteletteljes köszöntő a hivatalos szónokot; kicsit habókos az ingyenszírskenyeret, az Agrárszövetség sátoránál, a Keleti Fény Mgtsz pavilonjának tőszomszédságánál (lehet, hogy ezután nemcsak a már megszokott fény jön keletről, hanem némi meleg is?); a legkevésbé sem ütemes, de annál lelkesebb a földet érő ejtőernyősöket, akik e rutinfeladat elvégzése után feltehetően – civil polgártársaik példáját követve – megszállták az emlékpark kulesfontosságú pontjait: a hurkasütők, bazárosok, pörköltes kondérok és söröshordók környéki, stratégiai fontosságú helyeket. Így aztán nem csoda, ha valaki egyet-egyet be óhajtott venni, nehezen boldogult. Apróságok tapsikoltak a körhintán és a felfújható gumivár udvarán ugrázkodás közben, no és a skanzen tanyájának egyik ólja előtt: ugyan keljen már fel az a közepesen nagy disznó ott a hűvösben, s máskáljon, rőfögjön egy kicsit a kedvéért. A hangulatfelelősök: a délutáni órákban gőzerővel dolgozó sportolók, zenészek és táncosok csak elmélyíteni tudták az együttlétet – az ünnep örömeiben.

Ó. J.

FOTÓ: GYENES KÁLMÁN

Bordány nagy napja

Állami ünnepünk rangjára emelt Szent István napja sokáig emlékeztet marad Bordány község lakóinak: ekkorra avatattott fel a község szent királyunk nevét visszakapott főterén államalapító Szent István király bronzszobra. Ünnepelesen átadták a három új tantermet, nevelőtestületi szobát, korszerű vizesblokkot magában foglaló általános iskolai épületszárnyat és az épület folytatásában elhelyezték a készülő tornaterem alapkövét.

Kivételes alkalmakkor gyűlik csak össze annyi ember Bordányban, ahányan a hétfő reggeli szentmise után az iskola udvarán találkoztak. Az ünnep jellegét és kivételességét hangsúlyozta, hogy parlamenti képviselők, megyei önkormányzati alelnök, Szeged városi alpolgármesternő is részese volt a bordányi nagy napnak. Az 1950-től önálló település és egyúttal a templom védőszentje Szent István király, ezért különösen jelentős, hogy éppen az ünnepen ilyen örvendetes események következtek. E szavakkal kezdte köszöntő beszédét Balogh Ferenc polgármester, majd szólt arról: a lakosság önzetlen segítsége, a közadakozás és a temérdek kétkézi élömlunka nélkül nem lehetnének az ünnepen tanúi a község ilyen gazdagodásának. A nem egészen 18 millió forintos iskolabővítés máig sem történt volna meg, ha az önzetlen segítség, a helybéli építő kivitelezők és társadalmi munkát végzők lokálpatriotizmusa kevésbé erős. Szintúgy csak ábránd maradt volna a bármily nagyon áhított Szent István szobor is, ha a lakosság nem áldoz erre a célra 700 ezer forintot, s ezt az önkormányzati pénzzel, valamint a Képző- és Iparművészeti Lektorátus 200 ezer forintos támogatásával kiegészítve már anyagi megalapozottsággal adhattak megbízást Bánvölgyi László szobrászművésznek – a második világháborús emlékmű alkotójának – a kompozíció elkészítésére. Ritka lehetőség, de annál nagyobb öröm az elkészült szobor és a gyerekekre váró iskolai szárny mellett a kész dolgok közelségében a készülőre figyelni: két nap múlva elkezdődik a tornaterem építése, amelyre állami

céltámogatást kapott a község, így az idén 10 millió forintot lehet az építkezésre fordítani, s minden esély megvan az 1992 őszi befejezésre.

A polgármesteri köszöntőt követően az iskola épületszárnyát dr. Kálmán Attila, a Művelődési és Köznevelési Minisztérium politikai államtitkára avatta fel a nemzetiszínű szalag átvágásával, majd elhelyezte az épülő tornaterem alapkövét. Fejes László kecskeméti apátplébános a közös imádsággal kérte Isten áldását az új létesítményekre, s a falu önzetlen népére.

Cserkészfiatalok sora fogadta a templom melletti téren, az ünnepség további helyszínén az egybegyűlteket. Szent István egészalakos bronzszobránál, Bánvölgyi László alkotásánál dr. Kálmán Attila államtitkár mondott ünnepi gondolatokat és egyben avatóbeszédet. Példázatos szavai a történelemből merítve plasztikusan elevenítették a szabadságvágyó, emberségét őrző embert, akinek mindig kell példakép, akit követnie kell és érdemes. Hittre, tudományra és emberségre tanítson az iskola, s ehhez kapjon keretet mindennapi életében a felnövekvő nemzedék. Ne keletkezzék zavar oly időben, amikor szabadok vagyunk, s a szabadságra még a szűkebb esztendőkből is ügyeljünk, viseljük mértéktartóan, de büszkén magyarságunkat.

A Szent István szobor avatása és az apátplébános által történő megszentelése után minden résztvevő kapott a friss, új kenyérből, amely Rácz Gyula napokban induló magánpékségéből először került ki.

BECSEI PÉTER

Munkáspárti nagygyűlés

Ütközés vagy érintkezés?

Mint Szilágyi Gyula, a párt központi bizottságának tagja, a városi önkormányzat képviselője rövid beszédében elmondta, ők ezen a napon ünneplik augusztus 20-át. Az összejevetelt egyébként a Himnusz közös elénekzése és egy szavaltat (Ady Endre: A grófi szérűn) nyitotta meg, ám az emberek a hajnali Szovjetunióbeli események ismeretében türelmetlenül várták már Thürmer Gyula pártelnök helyzetelemzését. Aki mielőtt ezt megtehetné volna, átvette a személyén keresztül a munkásosztálynak és a parasztságnak szánt kenyeret (az orosháziak bort is adtak hozzá).

A pártelnök kijelentette, történelmi pillanatokat élünk, most dől el, milyen arculatot vesz fel a Szovjetunió s vele Európa a következő évtizedekben. Mert veszélyben van a keleti szomszéd állami léte és veszélyben a szocializmus: üzente, védjék meg a Szovjetunió egységét és társadalmi rendszerét – a Munkáspárt az ő oldalukon áll, s továbbra is vállalja, sőt bővíti az együttműködést a Szovjetunió Kommunista Pártjával, személyektől függetlenül, elvi alapon. Az SZKP vezetőit arra kérte, olyan politikát folytassanak, amely a jövőben is a két ország jó kapcsolatát szolgálja.

Saját párttagságát higgadságra

Föl, föl vitézek a csatára... Boldog legyen vagy csak szabad, hagyta, hogy mások válasszanak... – finomították a harcias indulók keménykatonás pózait az Emanuelle lány dallamai. Elvtársak, menjete egy kicsit lejjebb, később úgyis bevesszük a várat! A zöld gyepszőnyegen az ország több pontjáról érkezett munkáspártiak, a sátrak alatt kazettaárusok, kifőzdék, hurka-kolbász és sör. Makón, a Maros-parti réten szombatn délelőtt fél 11-kor előmajálást: nagygyűlést tartott az MSZMP.

intette, bár, mint mondotta, az új, felkent hatalmát zavarja a munkás és a paraszt. Ezek viszont semmiképpen nem fogják engedni, hogy ünnepeiket, érzéseiket, hagyományait és múltjukat: az agrárszocialista mozgalmat, az 1925-ös MSZMP-t, a Nemzeti Parasztpárt marxista vonalát, Erdei Ferencet, Veres Pétert, Darvas Józsefet, Fehér Lajost (a korai szövetkeztetés egyik elharcosát) elvegyék tőlük. A mai hatalmasok, fejtegette a pártelnök, igen gyakran említik az elődjüknek tartott Szent Istvánt oly képpen, hogy neki a rendszerváltás nehéz feladata jutott. De hol vannak ők az államalapítótól – ideológiai előítéleteikből indulnak ki: kinek mit jelent '56 és a két világháborús korszak, kinek mi volt az apja, anyja; nagyban folyik Horthy, Imrédy sőt Szálasi tisztára

mosása. István történelmi tette szerkesztésénél következett a magyar múltból: külpolitikai orientációváltása a valamennyi szomszédal: a Nyugattal, Bizánccal s az oroszokkal való jó viszonyt jelentette – utódai új vasfüggönyt eresztettek le, s fegyverszállításokkal szeparatista mozgalmakat támogatnak: ütközési és nem érintkezési pontokat keresnek a környező népekkel.

Belpolitikájukban a pluralizmusról papolnak, miközben durván beavatkoznak a szakszervezetek belügyeibe, támadják a sajtót, lépten-nyomon fellángol a cigányellenesség. Az új rendszer a vagyonos tulajdonost emelte hőssé, s szóra sem méltatja, akik a kenyeret az asztalra helyezik. Nekik a sorban állás jut a leértékelt húsért – ám a jótékony akció sem érettük, a nyomorgókért, a mega-

lázottakért történt: az eladhatatlan tonnányi áruhegyeknek szólt. Az agrárpolitika csődjéből a kiút nem a nagybirtokon, vagy a farmergazdaságon keresztül vezet: meg kell akadályozni a kárpótlási törvény végrehajtását, s demokratikus jogszabályokat alkotni a földre és a szövetkezetekre vonatkozóan, s létrehozni egy exportorientált, több szektorú, vegyes tulajdonon alapuló mezőgazdaságot – s a Szent István-i örökségből továbbvinni a legfontosabbat: az alkotmányon s a jó törvényeken fölépülő állam eszméjét. A magyar népnek ma nincs képviselője a Parlamentben, össze kell fogni tehát, hogy a párt ott legyen a hatalomban, amely holnap talán újra a dolgozóké lesz.

Thürmer Gyula utolsó szavai szinte elvesztek az emberek kiáltozása közepette: éljen a párt, éljen a párt, skandálta szónoklata végén egyre hangosabban a tömeg, amely a Szózat után – spontán – elénekelte az Internacionálét is.

Az ünnepi beszédet követően fórum kezdődött: a jelenlevők aktuális politikai kérdéseket vitattak meg.

ÓDOR JÓZSEF

Keresztutak

Szónoklata végeztével Thürmer Gyulát, a Munkáspárt elnökét beszélgetésre kértük.

– *Hogyan értékeli a Szovjetunióban történeteket?*
– A peresztrojka alapfogolata helyes volt, ám a végrehajtásba hibák csúsztak. Azt hiszem, mindenki előtt világos: az utóbbi hónapokban a Szovjetunióban a kapitalizmus és a szocializmus küzdelme zajlott. Mára eljutottak oda, amely pozícióból a szocializmust tovább védeni már nem lehetett. A Szovjetunió területi épségét mindenképpen meg kell védeni, Európa és a világ biztonsága szempontjából ez létkérdés. Ideje volt tehát, hogy e hatalmas ország sorsa határozott kezébe kerüljön.
– *A tábornokokéha?*
– Ezt így nem jelenteném ki.
– *De hiszen Moszkvát megszállta a katonaság...*
– Innen úgy tűnik, a Janajev vezette csoport szánta el magát az operatív beavatkozásra.
– *A Janajev vezette csoport? Az alelnök csupán eszköz is lehetett...*
– Aligha. Még a szakszervezeti mozgalmából ismerem. Magabiztos, határozott ember.

– *Vajon kik állnak mögötte?*
– Ennyire pontos információkkal nem rendelkezünk, bár folyamatosan tartjuk a kapcsolatot az SZKP vezetőivel.
– *A történetek feltehetően a Borisz Jelcin által képviselt irányvonal átmeneti vagy végleges vereségét is jelentik.*
– Hát, nem szeretnék a helyében lenni!
– *Ha Jelcinnek vége, valószínűleg a többpárti demokrácia előtt is lezárult az út.*

– Pluralizmus és demokrácia a szocializmusban is lehetséges.
– *Az események milyen külpolitikai következményekkel járhatnak – mindenekelőtt Németországban: az egykori NDK területén még mindig közel 300 ezer szovjet katonai állomásozik.*
– Nehéz erre válaszolni. Úgy vélem, a csapatok kivonásában komolyabb fennakadások nem lesznek, a Szovjetunió megtartja kötelezettségeit és nem gördít akadályt az európai folyamatok elé.
– *Gondolja, hogy a birodalom végleg beletörődött Kelet-Európa elvesztésébe?*
– Nem vesztette el. Ennek a meccsnek ugyanis még nincs vége.
– *Elég ijesztően hangzik, amit mond.*
– Úgy értem, még nem dől el, hogy a kelet-európai országok az állandó válságokkal terhes kapitalista, vagy a korszerű közösségi társadalom útjára lépnek.

Ó. J.